

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Record rușinos

Un caz dureros de ticăloșie gazetărească

(*) *Presa românească nu prea are faimă bună. Ci-că prea scrie multe prostii și e certată foc cu o doamnă bătrână, căreia îi zice lumea: Morala. Dar ce să-i faci? Nici o lege nu obligă pe gazetar să fie cuminte și, de altă parte, Românul, blajin din fire, nu se ia de piept cu toți riporțerașii iresponsabili. Ce e val, ca valul trece.*

Uneori însă o face și ea chiar prea de oai. Bate recorduri de îndrăzneală păcătoasă, cari aruncă umbră asupra bunului nume al neamului însuși. Cum este cazul recent al „Neamului Românesc”, organul guvernului nostru. Iată povestea:

Preasfințitul Alexandru al Maramureșului a recomandat preoților cari știu ungurește, drept izvor pentru predici, trei cărți scrise de pr. C. Rakkay. Bune și ieftine. — Atâta tot. Nimic deosebit. S'a făcut și până acum acest lucru și se va mai face. Fiindcă e folositor să se recomande cărți, scrise în orice limbă. Numai să fie bune. O fac și episcopii unguri, uneori, cu scrieri românești.

Pentru „N. R.” însă acest act simplu este, nici mai mult nici mai puțin . . . tradare de neam. În 14 l. c. are pe pg. 1 titlu mare, de senzație: „Activitatea antinațională a unui înalt prelat”. Apoi în text reproduce cerculara și o comentează. Fenomenal de stupid. Episcopul Rusu „nu-și înțelege datoria sa de cleric și procedează așa ca și cum ar fi însușit de sentimente antiromânești”. Nici o mirare, de altfel, fiindcă tot el „a avut un rol trist în luptele ce au înveninat primele timpuri ale Unirii. . . a îndemnat poporul să nu participe la încoronarea primului rege al României întregite” și, culmea tradării, „a disprețuit portul acestei biserici, îmbrăcând o rasă de călugăr franciscan și revoltând astfel chiar pe clericii bisericii unite” (1).

Din cuvânt în cuvânt și cu slovă neagră. În gazeta d-lui N. Iorga și a guvernului. Se scriu aceste bazaconii infame despre un om cinstit de întreg Ardealul, unde viața lui românească este atât de cunoscută, încât ar fi insultă a încerca o apărare. Mai ales față de calomniile cari se năruie sub povara propriei stupidități. Nici nu le-am fi încrestat dacă ele ar fi rămas ascunse în paginile mondialei fișici dela Brașov, care necinstește numele „Carpaților”. Dar, ori-cum, foaia guvernului are altă răspundere, decât să-și poată permite astfel de mârșăvii.

Evident d. N. Iorga, care cunoaște pe Preasfințitul Rusu, n'a știut de publicarea acestor prostii infame. Și astfel de apucături nu sunt în tradițiile gazetei sale, care își face o mândrie din propovăduirea cinstei și a omeniei.

Tocmai de aceea am ținut să-i atragem atențiunea asupra acestui caz de pângărire a ei. Îl rugăm să nu mai fiină deschise coloanele pentru necuviințele unor iresponsabili. Și să facă, neînțreiat, actul de reparație eu care este dator atât față de ordinea morală ultrajată, cât și față de propriul său nume. — Îl așteptăm.

In fața nedreptății

Batjocura cu salariile preoților — Guvernul își calcă promisiunile — Mișcarea clerului ortodox — Vechea tânguire pravoslavnică — Drumul nostru

de prof. AUGUSTIN POPA

Ci-că Patriarhul a vorbit cu d. Argetoianu. Ministrul a dat asigurări categorice, că drepturile bisericii vor fi respectate și că nici vorbă de scoaterea cultelor din buget. La rândul său, Patriarhul a poruncit dlui I. Gh. Savin să aibă încredere în dragostea părintească a cinstitei cărmuirii și să-și liniștească cititorii alarmați. Ceeace s'a și făcut, în cel mai nou număr al revistei bisericești „Viitorul”.

Frumos din cale-afară. Aproape înduioșător. Tot e bună această țară românească, dacă se mai găsesc în ea naivi, și de-ar fi numai câți dreptii din Sodoma, cari se mângăie cu făgăduințele dlui Argetoianu și se fac că le cred.

Regretăm din inimă, că noi suntem nevoiți să stăm și astădată în t-băra lui Toma. Admirăm pe bravii cetățeni cari au încredere filială în guvern și clădesc împărății de nădejdi pe vorbe ministeriale. Ei sunt în dreptul lor. Așa trebuie să fie promisiunile unui guvern: stâncă, pe care să poți clădi o țară. Noi însă nu putem crede. Suntem convinși anume, că d. doctor Argetoianu a administrat pacienturei sale eclesiastice o nouă doză de narcoză, pentruca să fie ferit de țipete în vreme ce săvârșește marea operație bugetară. Avem dovezi destule.

Mai întâi: gazetele știu, că din noul buget al statului vor fi scoase categorii întregi de funcționari, spre a fi trecuți în sarcina comunelor, Dascăli și profesori, de pildă. Preoții vor fi tratați mai dihai? — Alta, concludentă. D. Argetoianu a făcut promisiuni categorice, solemne, în fața țării, atunci când a nimicit articolul de lege ce făcea dreptate preoșimii. A promis că va da pe cale extrabugetară cece șterge, de formă, din buget. Ca urmare: a dat ordin să ni-se ia și cecece am primit, după lege, pe întâiele șase luni ale anului!

Și nu se poate spune, că revoltătoarea dispozițiune ministerială a fost un act de inadvertență. Ministerul a fost perfect lămurit. Memorii multe, între ele ale bisericii noastre, au arătat lămurit monstruoșitatea noiei rânduiri care: a) supune unui regim excepțional de umilire și jignire personalul cultelor față de toate celelalte categorii de slujbași; b) introduce inegalitate de salarii între membrii clerului, după confesiune; c) printr'un simplu ordin ministeriel dă putere retroactivă unei legi păcătoase. Nedrept, ilegal, anticonstituțional, inuman, primejdios.

Ce spune ministerul în fața acestei evidențe? Simplu: „măsura luată pentru plata salariilor personalului cultelor pe sem. II. a fost impusă de nevoia de a se achita cât

mai repede salariile ce se reclamau de pretutindenea”. Adorabilă candoare! Va să zică de dragul nostru s'a luat această măsură genială. Ca să ne poată plăti. Că, vezi Doamne, de aia n'am fost noi plătiți din Mai până acum: statului îi lipseau cele câteva milioane dobândite prin această a doua reținere nedreaptă. Doar n'ai fi așteptat tu, popă prost, să rămână în întârziere cu ridicarea modestului salariu de câte 2 milioane jumătate, bietul domn Nasta și ceilalți tovarăși amărăți dela „Creditul agricol” și „Banca agriculturii românești”, instituțiuni miraculoase, cari dacă nu există, încă, apoi vor începe să funcționeze negreșit într'un viitor mai bun.

Adeca: guvernul nu numai că nu își ține cuvântul dat, nu numai că trece zâmbind peste lege și dreptate, nu numai că sfidează constituția țării, dar mai este și de-un neîntrecut cinism față de aceia pe cari îi lovește în existența lor. Cine mai poate crede atunci făgăduințelor liniștitoare ale dlui Argetoianu? — Nu mai crede nici preoșimea ortodoxă. A început o vie mișcare de protestare. Memorii bine scrise, ca cel al păr. Iordăchescu dela Iași, arată limpede punctul de vedere, just și drept, al clerului, care își iubește țara îndea-juns pentru a consimți și la ultimul sacrificiu, dar „împreună cu toți; nu poate însă renunța la dreptul său elementar de a fi tratată pe picior de egalitate cu ceilalți slujbași ai statului”. Incep a se ridica glasuri de protest și din șirul Înălților Ierarhi ortodocși pe cari, nu fără orice teme, d. Racoveanu îi găsește vinovați pentru situația proastă de astăzi.

Aceasta însă nu însemnează că noi putem aștepta liniștiți sfârșitul. Trebuie să ne facem și noi datoria deplin, până în capăt. Vom merge împreună cu acela dintre frații ortodocși, cari vreau sincer și cinstit dreptate. Și vom preveni unele gânduri lăaturalnice, cari cearcă să se strecoare și în această mișcare a dreptății. Nu din partea clerului, ci din partea celor mai mari. Citiți, de pildă, adresa Patriarhului către minister. Obiectul ei principal nu-i tratamentul excepțional, vitreg, al cultelor în general, ci vechiul cal de bătaie al raportului bisericii dominante față de celelalte culte. Noua reducere retroactivă „însemnează — scrie Patriarhul — că față de cultele minoritare, cari n'au făcut reduceri de personal, în loc să ni-se facă dreptate, precum am cerut, suntem acum și mai nedreptățiți ca în trecut”.

Îți stă mintea'n loc. Cum, Doamne iartă-mă, a sporit iarăș nedreptățirea ortodoxiei? Reducerea lor de salariu este, față de 1930, 120%; aplicată retroactiv, în jumătatea a doua a ace-

stui an va fi 240%; plus curba de sacrificiu generală. Clerul unit are reducere bugetară de salar 21%, din Iulie începând dublu: 420%; plus curba generală de sacrificiu! Patriarhul tot nu-i mulțumit. Nici acum nu-i dreptate. Dar când focu va fi? Am rămas cu 40% din salar. Să ni-se ia și acesta? Probabil așa își închipuește Preacuviosul dreptatea: noi să nu mai avem nimic. — Ori, poate, această simandicoasă aritmetică bizantină n'are alt rost decât să servească o mică intrigă orientală din viitor. Care își scoate căpșorul grecesc de pe acum, dintre șirele acestui document patriarhal. Adresa se încheie, anume, cu viziunea celor 78 milioane votate la 31 Iulie 1931. Această bucașică de cașcaval crede înălțimea sa că „se cuvine întreg bisericii ortodoxe, deoarece numai ea a fost nedreptățită prin bugetul anului 1931“. O sancta byzantina simplicitas! Ce culmi impunătoare n'ai atins tu pe plaiurile românești!

Spectacol intristător, de sigur. Care ne indoiește datoria de-a veghea. În special a celor chemați. Arhleriei noștri, suntem siguri, vor depune toate stăruințele pentru izbânda dreptății. — Cu scrisorile n-au reușit. Acum vor face demersuri personale. Până la Rege, dacă trebuie. Este cu neputință ca Suveranul să îngăduie mai departe acest joc criminal al nedreptății. Mai sunt însă și alții, pe cari i-am fi dorit și până acum ceva mai activi: *parlamentarii noștri din tabăra guvernului*. Preoții în locul prim; apoi toți cei aleși cu voturi de creștini, cari nu pot lăsa ca loja să-și bată joc de biserica lui Hristos. Ei au datoria elementară de-a sprijini până la ultimele consecințe acțiunea Arhieriei noștri. — În felul acesta este cu neputință să nu se facă dreptate. Dacă totuși: se vor lua măsuri pentru ca statul să fie dat în judecată măcar pentru reținerile retroactive, ilegale. Pe urmă vom vedea ce avem de făcut.

Sperăm că nu vom ajunge la asta. Statul, în cele din urmă, va face dreptate. El nu poate răzima pe domnia nedreptății, care surpă țările. Și guvernul nu va uita, între atâtea alte considerente, cuvântul înțelept pe care îl spune d. Al. Lascarov-Moldovanu, în chiar „Neamul Românesc“ al dlui Iorga. În fața puvoaiului

comunist, distinsul scriitor nu găsește alt zăgaz decât unul, firesc și elementar: biserica. „Intărind biserica facem cu neputință năvala comunismului. Acolo, în suflete se dă lupta cea hotărâtoare... A judeca altfel însemnează a ne înșela pe noi înșine și, de sigur, a lipsi dela o datorie mare“. — Va lipsi dela această datorie chiar d. N. Iorga? Nu credem!

De ziua vestitorilor credinței. Sfântul Scaun al Romei ține în evidență pe cei ce muncesc în via Domnului, le apreciază după cuviință prestațiile și-i ajută din răspuțeri, nu numai cu sfaturi platonice, făr' și cu mijloace materiale.

Obiect special al atenției sale formează, de sine înțeles, oștirea mare a misionarilor răspândiți până și în cele mai îndepărtate și mai sălbatice părți ale globului, să ducă lumina credinței și celor ce zac într-o întunec și umbra morții. Și fiindcă lipsurile acestor luptători ai Crucii sunt multe și de multe feluri, la dorință mai înaltă, în biserica apusului catolic an de an se adună, într-o anumită zi, milostenii, dela dreptcredincioși, pentru a le pune în slujba operei misionare. Pentru acest an ziua rânduită în scopul pomenit este ziua de mâine, Dumineca din 18 Octomvrie.

Preasfințitul Alexandru al Maramureșului înțelegând însemnătatea acestei mișcări înălțătoare, ține să-și încadreze și eparhia Sa în ritmul ei de sfânt idealism. De aceea a dispus ca în acea zi în toate bisericile din eparhia de Nord „să se evidențieze, în cadrele unei cuvântări potrivite, importanța deosebită a misiunilor catolice și să se sublinieze mângâierea ce putem avea cu toții, din solidarizarea noastră la această mișcare impunătoare a celor peste 350 milioane credincioși cari ascultă de urmașul sf. Petru, căpetenia apostolilor“. Și pentru ca să nu se mărginească totul numai la vorbe, se mai dă ordin ca în acea zi să se facă pretutindeni, pe teritoriul diecezei, rugăciuni publice (3 Tatăl Nostru și 3 Născătoare), după care credincioșii vor fi invitați să contribuie, după puteri, la fondul pomenit să ajute acestei cauze preasfinte, rezul-

tatul colectei urmând a fi transpus, cât mai fără întârziere, Chiriarihei.

Această într'adevăr mișcătoare solidarizare cu frații drept mărturisitori din lumea întreagă într-o ajutorare unor strădăni de cel mai curat și mai sfânt idealism, ne face să repetăm și noi, cu toată căldura inimii, ruga pâr. Ierarh Alexandru: „Facă bunul Dumnezeu ca Episcopia atât de săracă a Maramureșului să se dovedească a fi de o rară bogăție, când e vorba de a jertfi pentru mântuirea sufletelor nepieritoare“, cu dorința de a vedea întreagă Provincia noastră mitropolitană cuprinsă în valurile de lumină ale acestei jertfelnice iubiri creștine, alături de eparhia de Nord.

Singura soluție. Nimeni, în discuția dezvoltării celibatului la noi, n'a făcut, și nu putea face din celibatul preotesc, o chestie dogmatică. Deci dar, în articolul d-lui A. C. Albinus, prima coloană e de prisos.

Toată lumea e, apoi, de acord că dezvoltarea celibatului e o chestie de drept bisericesc și de ameliorare a pastorației. Și nimeni n'a cerut și nu cere, fără a se pune în conflict cu Roma, obligativitatea celibatului în biserica orientală. Obligativitatea căsătoriei, însă, pentru clerul mirean e o monstruoșitate. De altfel ea nici nu există. Dovadă: la noi, atâtea preoți celibatari, și chiar și la neuniți. Destul să amintim pe răposatul protopop Simion Popescu dela București, pe actualul mitropolit din Sibiu, pe episcopul din Arad, ș. a. Așa fiind, dezvoltarea numărului de preoți necăsătoriți nu e piedică la unirea cu Roma. Deci, încă o jumătate de coloană de prisos în articolul d-lui Albinus.

Dănsul e convins că preoțimea căsătorită nu ajunge și crede că, pentru a înlocui neajunsul acesta, trebuie desființați preoții necăsătoriți și înmulțiți călugării. Dar dacă, înainte de a scrie ce a scris, ar fi eetit în „Curentul“ No. 1297 a. c. articolul unui preot căsătorit neunit, pâr. Grigorie Pișculescu, profesor la fac. de teologie din Chișinău, renunța la părerea sa. Iată, ce spune acest preot, foarte bun cunoscător al treburilor bisericești orientale:

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Fiiți milostivi!

Luminatul cuvânt al Preafer. Părinte Pius XI la chestiile arzătoare ale zilei*)

Năpastă nouă stăruie'n zare; ba s'a chiar abătut și apasă din greu turma încredințată Nouă, încolțind mai fără cruțare tocmai partea ei cea mai plâpândă, îmbrățișată de Noi cu deosebită dragoste: copilăria, lumea proletarilor, muncitorimea și pe toți aceia cari nu se prea scaldă în bunuri pământestii. Vorbind așa cum vorbim, avem în vedere nevoile extrem de grave și criza financiară ce bântuie noroadele, dând naștere, în toate părțile, unei înfricoșate lipse de lucru în necurmată creștere. Căci vedem constrânși la nelucrare, și deci aruncați în cea mai neagră mizerie, cu familii cu tot, o mulțime aproape nenumărată de muncitori cinstiți, cari nimica nu doresc mai tare decât să-și poată câștiga cinstit bucata de pâine pe care, din poruncă dumnezească, zilnic o cerșesc dela Părintele ceresc. Gemetele lor au pătruns sufletul Nostru și Ne silesc să repetăm și Noi, mișcați de aceeași compătimire, vorba

*) Scrisoarea Această apostolică, de care am pomenit în rândul trecut, și o dăm acum în întregime, este adresată: Patriarhilor, Primateilor, Arhiepiscopilor, Episcopilor și tuturor celorlalți Chiriarihi ce stau în legăturile dragostii cu Sfântul Scaun. R. N.

ieșită din Inima plină de iubire a dumnezeescului Măestru, la vederea mulțimilor stoarse de foame: Mi-e milă de popor (Mc. 8, 2).

Mila Noastră învăluie cu deosebită căldură mulțimile de prunci, cari, cerând pâine și „nefiind cine să le-o frângă lor“ (Ierem. 4, 4. Plângerii), îndură, fără să fie vinovați cu ceva, această nemaipomenită vitregie a vremii, acoperiți de ticăloșia mizeriei, osândiți să vadă ofilindu-se în jurul lor bucuria și să simtă stingându-se și murind pe buze zimbetul căutat, în chip inconștient, de sufletul lor nepătat.

Și fiindcă deja se apropie iarna, aceasta va fi urmată, fără îndoială, de cortegiul tovarășilor sinistri: molestii, suferințe, lipsuri ce bat deodată cu înghețul la ușa celor nevoiași și se aruncă îndeosebi asupra celor mici și slăbuți.

Inafară de aceea mai e de temut nu care cumva plaga șomajului de care am vorbit, să se agraveze și ea, de așa, că, rămânând la voia întâmplării și mizeriei atâtea amar de familii, acestea, — ferească Domnul, — să-și iasă din răbdări.

Toate acestea le cumpănește, cu cutremur, inima Noastră de Părinte obșteșc, și de aceea, la fel cu înaintașii Noștri, îndeosebi cu Benedict XV. de fericită pomenire, ridicându-Ne glasul, îndemnăm stăruitor pe toți în căi e vie credința și simțul iubirii creștine: să porniască, fără întârziere, o cruciadă a iubirii și a ajutorării. O astfel de întrecere sfântă va potoli și nevoile trupești și va ridica totodată și sufletele, trezindu-le, întărindu-le credința

și alungând din minți gândurile funeste, pe cari sftetica cea rea: mizeria, obișnuiește să le strecoare în capete. Va stânge, deci, flăcările pismei și ale patimilor, cari împărechează între ei pe cetățeni, și va suscita și întări pe cele ale buneii înțelegeri și ale dragostei, hrânind și promovând printr'asta nobila legătură a păcii și a prosperității individuale și sociale.

La această cruciadă a evlaviei și a iubirii care, — nu încapă nici o îndoială, — e zămlăslită în zodia lăpădării de sine pentru a se pune în slujbe săracilor, invităm pe toți căi fiind fiii aceluiași Părinte și membri ai aceleiași familii, deci: frați în Hristos, sunt tovarăși atât în bunăstare și mângâiere, cât și în ne-cazuri și dureri. Zicem: această cruciadă precucernică Ne paște gândul când îndreptăm cuvântul Nostru de îmbărbătare către toți și le-o prezintăm ca o datorință sfântă ce razimă pe-un normativ evanghelic de specială anvergură: porunca iubirii, declarată de Hristos Domnul drept cea dintâi și cea mai mare dintre poruncile sale, culmea și chintesența tuturor celorlalte rândueli ale legii, poruncă inculcată de atâtea și de atâtea ori de scumpul Nostru Predecesor, care și-a făcut din ea deviza întregului său Pontificat, dealungul acelor vremi de ură și urgie a războiului mondial.

Indemnăm la împlinirea acestei porunci nu numai ca la împlinirea datorinței supreme, care cuprinde întreaga lege creștină, ci ca la realizarea unuia dintre cele mai su-

„Cel mai bun și mai grijuliu chiriarh este adeseori neputincios să desrădăcineze din mijlocul unei parohii oropsite pe preotul dovedit rău econom, ori lup îmbrăcat în piele de oaie“. De ce? „Fiindcă... preotul ortodox... trebuie să fie patriarhul sedentar pe care nu-l mișcă din locul lui decât Sf. Arhanghel, când îi ia sufletul. Preotul ortodox are casă grea, copii mulți, pământ de muncă... E un blestem care rămâne asupra satului până la revocări, venite de mai sus decât Scaunul episcopal“.

În articolul d-lui A. C. Albinus e și o parte bună: ideea dezvoltării monahismului. Dar asta nu cere desființarea clerului mirean necăsătorit. Ci, mai mult, din potrivă. (*Mariu Theodorian-Carada*).

„Rivalități confesionale“

Sau: titlu nou pentru a împoșca în uniți more antiquo

Știm bine că sunt câțiva inși cărora biserica noastră li-e dragă ca sarea 'n ochi și n'ar lăsa, pentru cât bun e în lume, să le treacă netolosit un singur prilej bine venit pentru a isbi în această biserică. Temeiurile de atac și armele nu împoartă. Principalul e să lovească. Cazul cu sfințirea troiței dela Mirislău și cu invectivele aduse bisericii noastre în legătură cu acea sfințire e destul de proaspăt și de cunoscut.

Nu s'a potolit încă bine volbura stărnită de cele ventilate atunci cu atâta răutate, când „Universul“ ne împoșcă din nou, în Nrul său din 7 Octomvrie c., prin peana dlui A. Hodoș. De astă dată pentru „cazul identic“ (cu cel dela Mirislău) al încăpăținării preoților uniți de a nu sluji în sobor cu cei ortodocși la desvelirea monumentului ridicat pe câmpia de lângă Turda la mormântul lui Mihai Viteazul, — evident o întunecare criminală a unei manifestări naționale, „crimă“ de care sunt vinovate autoritățile bisericești unite. Pentru că, după cum insinuă d. Hodoș, „se afirmă că preoții greco-catolici sunt opriți să officieze alături de preoții ortodocși, și ordinaul pornește din partea autorităților superioare bisericești greco-catolice.“

blime ideale spre care se avântă inimile aprinse de iubirea omenimei și dornice de desăvârșirea evanghelică.

Socotim însă a nu fi de lipsă să insistăm cu vorbe multe asupra acestui punct. E atât de aproape doar de mintea tuturor că numai această mână largă și mărinimie, că numai acest avânt sfânt al virtuții întru a se pune în slujba deaproapelui și întru a se jertfi pentru mântuirea fraților, mai ales a celor mai vrednici de compătimire și mai lipsiți, cum sunt stolurile de copilași nevinovați, numai acesta singur va isbuti să biruiască, până și cele mai grele piedeci ce se rostogolesc în prezent în calea sforțărilor spre unanima bună înțelegere.

Ș'apoi, după ce deoparte vedem crescând tot mai năvalnică rivalitatea între popoare, de altă parte, vedem iarăși, urcându-se în chip uluitor cheltuielile stoarse vistieriei publice, — fără îndoială avându-și și înarmările ce se fac pe-o scară dusă până la paroxism, partea lor în criza extraordinară a prezentului, — nu ne putem stăpâni să nu reînvoim advertisementul îngrijorat ce am dat în cauză Noi (Aloc. din 24. XII. 1930; Lit. Ap. „Con vivo piacere“ 7. IV. 1922) și înaintașul Nostru (Adh. „Dés le début“ 1. VIII. 1917), pricinuindu-ne durere peste măsură faptul, că până acum încă n'a fost trecut în faptă și să Vă îndemnăm, din nou, cu toată osârdia, Venerați Frați, să Vă dați toată silința, folosindu-Vă de toate mijloacele ce Vă pun la îndemână amvoanele și tiparni-

zi bine! rugăm pe d. Hodoș să ne producă un atare ordin al Ierarhiei noastre. Scripta manent. Insinuări scrise, cum e a Dsale, trebuie să razime pe ceva mai mult decât pe simple palavre de cafeenea, ori eventual — cum pare cazul — și pe mai puțin decât atâta.

În schimb noi aducem adresa oficială a Mitropoliei ortodoxe sibiene prin carea se interzice — și bine se face că se interzice, asta fiind ceva cât se poate de firesc, pentru oricine ia în serios crezul bisericii sale — preoțimei ortodoxe săvârșirea de slujbe bisericești împreună cu slujitorii altor crezări dogmatice. Hârtia din chestie, Nr. 9238 bis., din 1922, este următoarea:

Circular Cătră toate Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhidieceza ortodoxă română de Alba Iulia și Sibiu. — Veneratul Sinod episcopesc ortodox român din ședința ținută la 22 August 1921 No. 6, venindu-i la cunoștință, că în unele părți ale mitropoliei preoții noștri îndeplinesc servicii bisericești în soboare d. e. la cununii, la înmormântări, la sfințirea apei, la sf. maslu, la rugăciuni pentru ploaie și altele, — împreună cu preoți de altă confesiune, îndeosebi cu preoți greco-catolici, sub urmări disciplinare interzice preoțimei noastre îndeplinirea de servicii în colaborare cu preoți de altă confesiune și ne invită ca aceste dispozițiuni să le comunicăm preoțimei spre știre și conformare. — Când comunicăm pe calea aceasta dispozițiunile sf. sinod episcopesc venim a îndruma preoțimea noastră să se conformeze acestor măsuri decretate în interesul bunei rânduieli din biserică. — Sibiu din ședința Conzistorului Arhidiecezan ca senat bisericesc ținută la 19 Aprilie 1922. — Conzistorul Arhidiecezan: ss. Dr. Ilarion Pușcariu m. p. arhieru, vicar arhieresc; ss. Mateiu Voileanu m. p. secretar substituit.

Socotim că nime pe lume nu poate trage la îndoială caracterul de ordin oficios, și încă pornit dela autoritatea supremă a bisericii ardelenice, dar nu a celei unite, far' a celei ortodoxe. Și oamenii de bun simț și de bună credință, sigur, vor lua act, odată pentru totdeauna, despre dedesupturile unei situații de multă lume neînțeleasă, de altă lume rău în-

țeleasă, de foarte puțini corect prinsă, și tocmai de aceea cu ușurință, și poate că de unii fără conștiință, exploatată întru ponegrirea bisericii unite și a autorităților ei. —

Va lua act, loial, despre adevărata stare de lucruri, și d. Al. Hodoș? Rămâne să se vadă.

Noi din partea noastră, în urma acestor lămuriri, pe viitor îl vom considera, — după cum va ținea ori nu va ținea seamă de ele, — de scriitor serios ce merită cinstea unor discuții demne, ori de simplu intrigant sectar de reacredință, scrisul căruia nu trebuie luat în seamă.

Politică și asheză. Multă lume e de părerea că politica și prefăcătoria, lipsa de scrupuli și desbrăcarea de ceea ce se cheamă și este creștinătate în înțelesul superior al cuvântului, sunt surori bune. Drept doctrinar al amoralității fiind prezentat Machiavelli, iar tip reprezentativ al ei Talleyrand, cel căruia i-se atribue celebrul dicton de neîntrecut cinism: Omului i-s'a dat limba numai pentruca să-și poată ascunde gândurile. Și, privind în oglinda propriei vieți, ar fi putut adauge: ca să-și drapeze ticăloșiile.

Această concepție întunecată despre politică și politicieni, ori dacă vreți, despre diplomație și diplomați, e desmințită în chip strălucit de actualul cancelar al Reichului, d. Dr. Brüning.

Muncitor și taciturn, s'a impus atenției generale și și-a asigurat prietenia mareșalului Hindenburg și respectul dd. Laval și Briand și a tuturor marilor bărbați de stat, prin caracterul său dintr'o bucată și prin puritatea sa morală de creștin și catolic practician neînficat.

Zărele de bunăcredință, fără deosebire de colorit politic, sunt unanime întru a elogia acest admirabil fiu al bisericii catolice, de care leagă țara sa atâtea nădejdi și care și la cârma statului a rămas: modest, simplu, cruțător, dar darnic până la a-și împărți salariul cu nevoiașii ce-i cer mila, cum a învățat în familia părintească, la cursurile de religie și în legăturile sfinte ale ordului terțiar franciscan al cărui membru este și ale cărui îndemnuri și practice

țele, ca să luminați mințile și să deschideți inimile normelor rațiunii sănătoase și încă, mai ales, legii creștine.

În felul acesta Ne suride nădejdea că fiecare dintre Voi va putea fi punctul de întâlnire al milei și al generozității propriilor credincioși, fiind totodată și centrele de împărțire ale ofrandelor intrate. Iar dacă în vre-o eparhie s'ar părea că e mai bine să fie trecută această slujbă Mitropolitului sau oarecărui Instituții caritative, — vrednice, bine înțeles, de încrederea Voastră și dovedite capabile — slobozi sunteți să precedeți după a Voastră bună chibzuință.

Și acum, după ce am stăruit de Voi să faceți cunoscut tuturor gândul Nostru prin scrieri și cuvântări potrivite și să promovați astfel, după puteri, cauza, nu pregetăm a Ne îndrepta numai decât și către credincioșii Vostri spre a-i ruga, pe dragostea lui Hristos, ca răspunzând cu mână largă și cu generozitate la acest apel al Vostru și al Nostru, să traducă în faptă, fără încetare, tot ce le veți sămăna în inimi prin tâlcuirea acestei Epistole Apostolice.

Dar fiindcă toate străduințele omenești, chiar și cele mai nobile, rămân sterpe de nu va fi cu ele darul lui Dumnezeu, caută să înălțăm cu toții rugăciuni fierbinți la Împărtitorul tuturor darurilor deplinite, pentruca în milostivirea-i nemărginită să facă să se arate cât mai grabnic zorli unor zile mai fericite, și

să cerem dela Acelaș, în numele celor ce flămânez: „Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi!“ folosind cuvintele de rugă ale însuși Hristosului său.

Aducă-și, deci aminte, cu toții, spre îmbold la binefacere și spre mângăiere, că Răscumpărătorul neamului omenesc a făgăduit să socotiască de făcut Lui tot ce vom face „unora din acești frați mai mici“ (Mt. 25, 40), și să nu-și uite de acel dumnezeesc cuvânt amăsurat căruia grija ce o purtăm, din dragoste față de El, pruncilor, e tot atâta înaintea Lui ca și când de El însuși am fi avut grijă (Mt. 18, 5).

În sfârșit, praznicul ținut azi de biserică! Ne reamintește cuvintele dragi ale Mântuitorului Hristos, pe cari le aducem și Noi drept încheiere a scrisorii acesteia și a îndemnului cuprins în ea. Hristos-Domnul adică — vorba sf. Ioan Gurădeaur, — după ce a ridicat metereze inexpugnabile întru apărarea sufletelor pruncilor, a mai adaus și sentința: „Socotiți să nu urgisiți pe vre-unul dintre acești mici: căci zic Vouă că îngerii lor în ceriuri pururea văd fața Tatălui meu celui din ceriuri“. (Mt. 18, 10).

Și va fi cu adevărat că acești îngeri vor duce înaintea feței Stăpânului cerului și al pământului toate actele de caritate săvârșite de inimile generoase de dragul celor mici și

¹⁾ În biserică apuseană la 2 Octomvrie se ține sărbătoarea Ingerilor Păzitori. N. R.

ashetice-religioase îi sunt izvor de mângâiere și tărie și acum, ca până aci, de o serie de ani. De știau acest amănunt, sigur, nu se mai mirau servitorii Palatului Cancellarial văzându-l că vine să-și ocupe noua locuință cu bagajul strâns tot bine într'un singur geamantan, adus de-un taxi, din chilioara ce o avea la o mănăstire de călugări. Cum nu ne mirăm noi, dacă, după acestea, auzim că are un singur rând de haine.

Catolicismul e viață. Trebuie trăit ca să fie înțeles și iubit. Și vedem și din această pildă că poate fi trăit în forma sa cea mai puritană chiar și de cineva care-i pus într'o poziție socotită ca absolut neprielnică vieții religioase. Mai mult: vedem că această viață catolică trăită *intens și pe față* împrumută un prestigiu irezistibil celui ce o trăiește, chiar și în ochii celor altfel n'o au dragă. Și ne gândim: Când va da Dumnezeu să vedem și la noi asemenea mentalitate și conduită conștie și consecventă, la cei ajunși în situații similare?

Știri mărunte

Personale. Preaven. Ordin. arhiepiscopesc a numit pe pâr. *Ion Belu* din Dileul Vechiu profesor de religie la școlile secundare din Alba Iulia; iar pe pâr. *Nicolae Galiș* din Borzești de adm. parohial la Moldovenești (distr. Turda).

— P. Ven. Ordinariat episcopesc al Maramureșului a numit de paroh la Culcea pe pâr. *Valer Moiş* din Buteasa; iar de administratori locali pe neohirotoniții: pâr. *Isidor Giurca* la Călinești; *Lazar German* la Berbești; pâr. *Cornel Longin* la Buteasa.

Semnele vremii. Lumea satelor noastre, oricâte teorii s'ar broda pe pretinsul materialism covârșitor al Românului, e insetată de spiritualism. Dovada e ușor de făcut. Trebuie să iai parte la misiuni populare, ori să lansezi în mulțimile credincioșilor o idee religioasă-ashetică, fie și de cel mai înalt idealism creștin, și te convingi repede despre acest adevăr. Cazurile celor 925 de inși împărțiți la Dindești, 812 la Sanislău, 312 la Hrip, când cu misiunile ținute de pâr. franciscan Dominic Neculăeș, credem, sunt îndeajuns de grăitoare. Și pentru cei cari vreau și mai mult, mai destăinuim un amănunt, tot din drumurile apostolice ale pâr. Neculăeș: La Sanislău s'au înscris în șirul terțiarilor franciscani 40 de persoane, iar la Rușeni alte 40 de

a nevoiașilor, câștigând cele mai bogate haruri pe seama tuturor celor ce au îmbrățișat cu toată căldura inimii o cauză atât de sfântă ca aceasta.

Apropiindu-se apoi și solemnitățile sărbătorii rânduite în cinstea lui Hristos-Regele, a cărui stăpânire și pace am preconizat o chiar dela începutul Pontificatului Nostru, credem a fi cât se poate de potrivit să se facă în toate bisericile, timp de trei zile, rugăciuni publice, pentru a cere dela Domnul puterilor gânduri de pace și daruri bogate. În vederea cărora Vă împărțăm, Venerați Frați, Vouă și tuturor celor ce vor răspunde apelului Nostru părintesc, Binecuvântarea Apostolică.

Roma, de lângă Sf. Petru, în zile două ale lunii Octomvrie, de praznicul Sfinților Ingeri Păzitori, anul 1931, al Pontificatului Nostru an al zecelea. Pius XI. (dn.)

persoane, în frunte cu doi preoți și o doamnă preoteasă. Și câți n'au făcut și nu fac la fel, isbutind însă să scape croniceii?! — Barem de-ar fi prinse după cuviință, de cei chemați, aceste semne ale vremii!

Prosinod ecumenic ortodox. Precum se știe, ortodoxia disidentă a rămas la cele dintâi șapte sinoade ecumenice ținute împreună de Răsăritul și Apusul ce trăiau încă în unitate dogmatică nesfășiată. Dela 787 însă s'a scurs multă vreme, iar problemele mari ivite mereu s'au tot îngrămădit, așteptând înzădar până acum să fie soluționate de singurul for recunoscut competent de disidenți: săborul ecumenic. Sub presiunea unei situații ce nu mai poate dăinui, conducătorii ortodoxiei și-au trimis în vara trecută reprezentanți la Muntele Athos cari au hotărât în conferința pregătitoare a prosinodului ca acesta să se țină în ziua de 19 Iunie 1932, Dumineca Rusaliilor, la mănăstirea Vatoped din Muntele Athos, pentru a fixa celea de lipsă în vederea apropiatului al VIII-lea sinod ecumenic în perspectivă. La prosinodul convocat deja fiecare biserică ortodoxă va fi reprezentată prin câte doi episcopi ce vor putea fi însoțiți cel mult de câte doi consilieri, cari însă nu vor avea drept de vot. Ortodoxia română încă nu și-a desemnat reprezentanții săi. — Acum prosinodul ca prosinodul, dar să vedem săborul ecumenic. Mai știi, nu-și vor trage pe seamă ai noștri că locul unor latini de limbă și sânge nu poate fi între Greci, Sârbi, Ruși, și Bulgari?

Locale. Dumineca viitoare, a XXI după Rusalii, va predica în catedrală pâr. *Ștefan Pop*, directorul liceului de băieți; iar Luni, în 26 Octomvrie, la sărbătoarea sf. mucenic Dumitru, pâr. *Nicolae Popp*, directorul școlii normale de băieți.

— Vineri, în 16 I. c., s'a prăznuit ziua nașterii M. S. Regelui Carol II, care în această zi a împlinit al 38-lea an de viață. La ora 11 un Te-Deum solemn s'a oficiat în biserica catedrală. A pontificat Il. Sa Dr. A. Chețianu, vicarul mitropoliei, asistat de un strălucit sobor de preoți. Răspunsurile le-a dat corul Academiei de teologie, condus de prof. C. Cherebețiu. La slujbă au luat parte școlile, o parte din autorități și public numeros.

Bucurie sfântă la Țagul Mare. După ani de sbucium, pâr. Ioan Pop și enoriașii săi au avut fericirea să-și vadă gata biserica cea nouă, clădită cu multe și simpte jertfe. Actul stingerii l'a săvârșit P. S. Iuliu al Gherlei, în ziua de 20 Sept. c. asistat de-un sobor de preoți, între cari și pâr. Iuniu Brut Micu, trimisul Mitropoliei noastre. Bucuria localnicilor e de înțeles; și a oaspeților mici și mari; s'au convins cu toții ce adevărată-i vorba, că mult pot puțini buni împreună.

Târnava Mică are prefect nou. D. Petre Roșca, prefectul de până ieri al județului Târnava Mică, a fost numit inspector general administrativ în ministerul de interne. Precum aflăm, slujba de prefect al județului a fost încredințată dlui Dr. *Dionisie Moldovan*, avocat.

† **Victor Cathrein S. I.** La adânci bătrînețe (avea 87 de ani) și după o muncă laborioasă și valoroasă, ce i-a purtat numele peste mări și țări, s'a stins în ziua de 11 Sept. c. la Valkenburgul Olandei acest pâr. jezuit, cunoscut și la noi în urma unui plagiat, de care s'ar fi făcut vinovat față de o lucrare a sa cineva dela noi, trecut și el zilele acestea la celea veșnice, și din traducerea operei sale: Concepția Catolică despre lume (Bronislau Falewski). Lucrarea sa de căpetenie: Filosofia Morală și cealaltă: Socialismul, l'au trecut, și dealtfel, de mult, în șirul celor ce nu mai pot fi dați uitării de lumea cugetătorilor.

† **Atanasiu Mironescu.** În melodi duioase de prohod și în zornet domol de cădelnițe, a fost scos, în 11 Oct. c., din singurătatea chieliei monahale dela mănăstirea Cernica, trupul neînsuflețit al celui ce fusese cândva Primat al României, pentru a fi redat pământului primitor și a toate iertător. Inteligent, muncitor și resemnat, după ce »a căzut jertfă intrigilor care nu cruță pe nimeni, și celei mai neloiale dintre falsele prietenii» cum îl parentează într'o scrisoare d. Iorga, înaltul demnitar a dus în liniștea chinoviei o viață retrasă, consacrată studiilor și bogată în roade literare, până acurr când obștescul slârșit i-a adus și lui odihnă și, credem, ca toți câți i-au făcut pomenirea, cu pietate, la groapă, că și ușurare multă. — Fie-i somnul lin, căci or ce s'ar fi zis, dar suflet vrăjmășesc și trufie neostoiată n'a fost într'insul.

Telefonul „Unirii”

S Cluj. Numai puțintică răbdare și se vor da îndrumări precise privitor la chestiunile tipiconale incurcate de nepotrivita așezare a sărbătorii Paștilor. Viitoarea conferință episcopescă are în program și această chestiune.

„**Revista economică**”. Sibiu. Aveți dreptate. Uneori „se inversează rolurile” destul de ciudat. Acesta e cazul D-Voastre. După nume, ne-am aștepta să fiți economicoși în toate. Să nu vă cheltuiți mirarea la toate porțile noi și, mai ales, să nu faceți risipă de spirit, un articol atât de scump astăzi. Adecă, mă rog, ce ciudățenie găsiți D-voastră în faptul că un distins profesor a fost numit director al școlii comerciale dela noi? Mai ales că are ca specialitate un studiu foarte important la aceste școli. Vă supără faptul că, pe deasupra, e și preot? Dar de când chirotonia strică diplomele și știința cuiva? — Ori probabil, întreaga dv. mirare este produsul unei spaime, pe care o tâlcuiți în fraza următoare: „Ne vom trezi azi-măine cu numiri de licențiați dela Academii comerciale în posturi pentru clerici!” Nu vă fie frică. Nu vă va face nimeni preoți cu sila. Pentru asta ar trebui să treceți câteva examene. Și, fără a împieta eventualele dv. cucernice inclinări de aceasta natură, vă prevenim, că nu sunt prea ușoare. Vom fi însă cu toată bunăvoința. Mai ales dacă nu veți continua cu risipa de spirit care, ca cel de sus, prea miroase a tarabă. Când veți mai avea astfel de ispite, gândiți-vă la povestea, atât de importantă în orice gospodărie rânduită, despre un nas și oala care fierbe.

R. București. Este, într'adevăr, destul de dureros că reviste bisericesti ortodoxe, altfel serioase și bine scrise, ca „Viitorul” dela București, „Mitropolia Moldovei” dela Iași, s. a. își lasă paginile murdărite, din când în când, cu noroiul răutăților arhimandritului, de glorioasă pomenire românească, Scriban. Bălăcăreala lui nu le sporește nici cititorii, nici prestigiul. Dimpotrivă. Căci ce judecată trebuie să-și facă un cititor cuminte despre o revistă, în care voivoda bărbilor orientale desființează într'o clipă creștinismul catolic, declarând ritos că „Roma are centralizare, dar a desființat creștinismul”? (Ce noroc că trăiește arhimandritul Scriban, s'areac, că-l reînființează el cât ai bate în palmel). De aceea suntem și noi de părerea, că redacțiilor li-se potrivește de minune, în astfel de cazuri, vorba vechie: Ferește-mă Doamne de... colaboratori!

S. Viile-Satu mare. Chităm primirea abonamentului pe jumătatea anului curent.

M Ragla. Confirmăm primirea sumei de Lei 400, abonament pe 1928, 1929.

Oficiul parohial. Orăștie. Am primit 800 Lei, abonament pe anii 1927—1930.

Dr. S. Bistrița Confirmăm primirea abonamentului pe o jumătate de an.

S. Beiuș-Șoncius. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

N. Lăpuș. Am primit 100 Lei, abonament pe o jumătate de an.

C. Șoimuș Confirmăm primirea abonamentului pe un an.

Dr. M. Beiuș. Am primit abonamentul pe anul curent.

Ori și cine primește

pe deplin satisfăcut și ajunge cu siguranță succes bun, dacă acum toamna comandă trebnința la cepe de zambile, lălele și alte cepe de flori olandeze, mai de parte semințe de legume, flori și economice, trandafiri altoți în soiuri mondiale, rădăcini de căpșune etc. de la firma ARPAD MÜHLE, furnizor al curții regale, cultura și comerț de semințe, grădinarie, în TIMIȘOARA III/av. (Fondat 1875). Preț curent în românește la cerere gratuit și francat. 4-4

Pudra HÖFER pentru copii în cutie vioară, în contra transpirației în cutie galbenă sunt originale.